

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра оперативно-розшукової та поліцейської діяльності

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕГЛАСНОЇ РОБОТИ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять

для здобувачів вищої освіти ступеня магістр
спеціальності D8 «Право» / 081 «Право»
на факультеті прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Одеса – 2025

УДК 343.985(075)

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
Протокол від 27.11.2025 р. № 2.

Рецензенти:

Ісмайлов К. Ю. – начальник 5-го відділу (інформаційних технологій та програмування в Південному регіоні) (м. Одеса) 3-го управління (інформаційних технологій та програмування) Департаменту кіберполіції Національної поліції України. Кандидат юридичних наук. Доцент. Підполковник поліції

Лісніченко Д. В. – доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ. Кандидат юридичних наук. Доцент.

Укладачі:

Албул С. В. – професор кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, професор.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3253-9225>

Цехан Д. М. – в.о. завідувача кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6503-6985>

Структурно-функціональне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять (для здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності D8 «Право» / 081 «Право») / Уклад.: С. В. Албул, Д. М. Цехан. – Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. – 45 с.

Видання містить методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Структурно-функціональне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів» для здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності D8 «Право» / 081 «Право». Надано тематичний план навчальної дисципліни, розкрито форми та методи роботи на практичних заняттях, перелік питань для підсумкового контролю та список рекомендованих джерел.

УДК 343.985(075)

© С. В. Албул, Д. М. Цехан, 2025.

© Національний університет «Одеська юридична академія», 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Структура навчальної дисципліни.....	6
Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
Форми та методи роботи на практичних заняттях.....	7
Тематика рефератів.....	29
Тестові завдання.....	31
Питання для підсумкового контролю.....	36
Рекомендований перелік джерел.....	39
Ресурси відкритого доступу.....	44

ВСТУП

Результативну протидію сучасній злочинності, реальним та потенційним загрозам національній безпеці неможливо здійснювати виключно гласними, процесуальними заходами. Аналіз практики свідчить, що саме негласні напрями діяльності правоохоронних органів є найбільш дієвими та результативними.

Відповідно до Закону України від 23.12.1993 р. № 3781-ХІІ (зі змінам) «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», до правоохоронних органів віднесено: органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції (ст. 2).

Разом із тим, не всі з перелічених державних органів мають право здійснювати негласну діяльність. Правом здійснення такої діяльності наділені спеціальні суб'єкти – оперативні підрозділи, вичерпний перелік яких закріплено в ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Крім цього, під час кримінального провадження органи досудового розслідування, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, мають право проводити негласні слідчі (розшукові) дії.

Негласна робота є комплексним видом діяльності уповноважених осіб (підрозділів), що здійснюється в межах норм законодавства України приховано від інших та спрямована на недопущення, виявлення та припинення протиправних дій, охорону інтересів суспільства і держави, прав та свобод людини, забезпечення громадської безпеки та публічного порядку.

Негласна робота реалізується шляхом негласного співробітництва з громадянами, особами без громадянства, іноземцями, проведення гласних і негласних пошукових заходів, взаємодії з іншими суб'єктами оперативно-розшукової діяльності, використання спеціальних технічних, заздалегідь ідентифікованих (помічених) та несправжніх (імітаційних) засобів, а також у ході виконання доручень слідчого, прокурора на проведення НСРД.

При цьому, напрями, особливості та обсяги негласної роботи обумовлені специфікою оперативно-службової діяльності кожного суб'єкта, відповідно до покладених на них завдань, тобто, зумовлені структурно-функціональним забезпеченням негласної роботи правоохоронних органів України.

Навчальна дисципліна «Структурно-функціональне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів» – вибіркова навчальна дисципліна для здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності D8 «Право» / 081 «Право».

В межах курсу вивчаються теоретичні положення нормативно-правових актів у сфері оперативно-розшукової діяльності України; досліджуються структура та повноваження правоохоронних органів України в частині здійснення негласної роботи; аналізуються проблемні питання подальшого вдосконалення структурно-функціонального забезпечення негласної роботи правоохоронних органів в контексті реалізації Комплексного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 року № 792-р.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Структурно-функціональне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів» є розширення та поглиблення знань здобувачів вищої освіти з питань структурно-функціонального забезпечення негласної роботи правоохоронних органів України.

Завданнями навчальної дисципліни «Структурно-функціональне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів» є формування у здобувачів вищої освіти розуміння сутності негласної роботи правоохоронних органів України, її структурно-функціонального забезпечення, організаційних аспектів здійснення негласної роботи, напрямів інформаційно-аналітичного забезпечення, а також організації взаємодії правоохоронних органів України під час здійснення негласної роботи.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні *методи навчання*:

- *словесні* (лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій);
- *наочні* (демонстрація, мультимедійна презентація);
- *практичні* (ситуаційні задачі). Можливим є використання дистанційних технологій.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Види навантаження	год. (денна ф/н)	год. (заочна ф/н)
Кількість кредитів/год	3/90	3/90
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30	16
• лекційні заняття, год.	14	12
• практичні заняття, год.	16	4
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	60	74
• індивідуальне науково-дослідне завдання, год.	10	10
• підготовка до аудиторних занять та контрольних заходів, год.	50	64
Залік	+	+

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми
Тема 1. Теоретико-правові засади негласної роботи правоохоронних органів в Україні
Тема 2. Система та повноваження суб'єктів негласної роботи правоохоронних органів в Україні
Тема 3. Організаційні засади функціонування суб'єктів негласної роботи правоохоронних органів в Україні
Тема 4. Інформаційно-аналітичне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів в Україні
Тема 5. Взаємодія правоохоронних органів під час здійснення негласної роботи

ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Тема № 1.

Теоретико-правові засади негласної роботи правоохоронних органів в Україні

1. Поняття та завдання негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
2. Принципи негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
3. Підстави для здійснення негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
4. Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії: загальна характеристика.
5. Використання матеріалів негласної роботи правоохоронних органів в Україні.

Рекомендації для здобувачів вищої освіти

Під час підготовки до практичного заняття за темою «Теоретико-правові засади негласної роботи правоохоронних органів в Україні» необхідно зосередити увагу на тому, що негласна робота є комплексним видом діяльності уповноважених осіб (підрозділів), що здійснюється в межах норм законодавства України приховано від інших та спрямована на недопущення, виявлення та припинення протиправних дій, охорону інтересів суспільства і держави, прав та свобод людини, забезпечення громадської безпеки та публічного порядку.

Негласна робота реалізується шляхом негласного співробітництва з громадянами, особами без громадянства, іноземцями, проведення гласних і негласних пошукових заходів, взаємодії з іншими суб'єктами оперативно-розшукової діяльності, використання спеціальних технічних, заздалегідь ідентифікованих (помічених) та несправжніх (імітаційних) засобів, а також у ході виконання доручень слідчого, прокурора на проведення НСРД.

При цьому, напрями, особливості та обсяги негласної роботи обумовлені специфікою оперативно-службової діяльності кожного суб'єкта, відповідно до покладених на них завдань, тобто, зумовлені структурно-функціональним забезпеченням негласної роботи правоохоронних органів України.

Важливим є ознайомлення з законодавчим визначенням, наданим у ст. 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»: оперативно-розшукова діяльність як система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Під час розгляду питання щодо завдань негласної роботи правоохоронних органів, необхідно зосередити увагу на понятті гласних і негласних, пошукових та контррозвідувальних заходів; понятті та видах технічних засобів, які

застосовуються в оперативно-розшуковій діяльності, а також напрямках використання технічних засобів в оперативно-розшуковій діяльності.

Відповідно до чинного законодавства, завданнями оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підбивну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.

Крім цього, необхідно звернути увагу на те, що, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, негласні слідчі (розшукові) дії – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом. Негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені статтями 260, 261, 262, 263, 264 (в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 269-1, 270, 271, 272, 274 цього Кодексу, проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

Розглядаючи класифікацію принципів негласної роботи, доречним є проаналізувати:

- Загальні принципи. Поняття та сутність принципів верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини.
- Спеціальні принципи. Поняття та сутність принципів конспірації; поєднання гласних і негласних методів, заходів та засобів; добровільності конфіденційного співробітництва; забезпечення безпеки гласних і негласних позаштатних працівників; необхідності й достатності сил, методів, засобів оперативно-розшукової діяльності; організації сил, методів, засобів оперативно-розшукової діяльності; раціональності використання сил, методів, засобів оперативно-розшукової діяльності; плановості в оперативно-розшуковій діяльності; взаємодії в оперативно-розшуковій діяльності; наступальності в оперативно-розшуковій діяльності.

Здійснюючи підготовку до питання щодо підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності в Україні, необхідно проаналізувати положення ст. ст. 6, 9-1, 9-2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», а також ст. 246 Кримінального процесуального кодексу України.

Аналізуючи питання щодо загальної характеристики оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, доречно звернути увагу на те, що: оперативно-розшукові заходи – це заходи зі спеціально встановленими Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» і КПК

України порядком та умовами їх проведення оперативними підрозділами з метою попередження, виявлення і припинення кримінальних правопорушень та виявлення причин і умов, що сприяють їх учиненню; розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання, установлення безвісно зниклих осіб; забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які надають допомогу або сприяють оперативно-розшуковій діяльності, беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів.

Аналізуючи види оперативно-розшукових заходів, необхідно поділяти їх на наступні групи:

- Оперативно-розшукові заходи, проведення яких не потребує отримання дозволу (опитування осіб, особистий пошук, отримання довідково-аналітичної інформації, оперативний огляд, інформаційно-аналітичне прогнозування тощо).
- Оперативно-розшукові заходи, які здійснюються за рішенням керівника оперативного підрозділу (виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, візуальне спостереження за місцем або річчю, організація перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств).
- Оперативно-розшукові заходи, які здійснюються за рішенням прокурора (контрольована поставка, контрольована закупка, оперативна закупка, контрольоване вчинення відповідних діянь).
- Оперативно-розшукові заходи, які здійснюються на підставі ухвали слідчого судді (аудіо-, відеоконтроль особи, накладення арешту на кореспонденцію, зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу), спостереження за особою).

У свою чергу, вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій закріплено у Главі 21 Кримінального процесуального кодексу України.

Слід, також, ознайомитися з положеннями Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, яка затверджена спільним наказом Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

Аналізуючи напрями використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в Україні, доречним є ознайомлення з положеннями ст. 10 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», а також положеннями Кримінального процесуального кодексу України в частині можливості

використання матеріалів ОРД у кримінальному провадженні.

Продовжуючи розгляд питань, доречним є обґрунтування співвідношення оперативно-розшукової діяльності та кримінально процесуальної діяльності.

Під час підготовки до заняття обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами.

Форми і методи роботи на практичних заняттях

Проведення опитування здобувачів вищої освіти з метою виявлення ступеня оволодіння ними необхідними теоретичними положеннями, вирішення тестових завдань та/або практичних задач, підготування окремих зразків документів, вирішення аналітичних завдань. Можливим є ініціативне підготування здобувачами вищої освіти реферативних повідомлень з окремих аспектів теми, презентацій тощо. Тематика реферативних повідомлень та презентацій обговорюються з викладачем в межах конкретної теми навчальної дисципліни (орієнтовний перелік тем наданий в методичних рекомендаціях).

Практичні завдання

Вирішення практичних задач, ситуаційних завдань. Практичні задачі, ситуаційні завдання, які обговорюються під час заняття, надаються викладачем. Такі ситуації можуть бути взяті з власного досвіду роботи викладача у практичних підрозділах правоохоронних органів України.

Здійснення аналізу співвідношення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій шляхом складання порівняльної таблиці.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print>
3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
4. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
5. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби

України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012
№ 114/1042/516/1199/936/1687/5. К., 2012. 84 с.

Основні джерела

1. Албул С.В. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: проблемні питання правового забезпечення. *Актуальні питання правового забезпечення у сучасних умовах*: збірник тез доповідей Всеукраїнського науково-практичного семінару (Харків, 26 листопада 2021 р., Національна академія Національної гвардії України). Харків: НА НГУ, 2021. С. 4–5.
2. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>
3. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference* (January 20-22, 2025, Munich, Germany). Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.
4. Албул С.В. Принципи оперативно-розшукової діяльності: посібник. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 60 с.
5. Головка М.Б. Особливості співвідношення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 290–293.
6. Князєв С.М. Історично-правові передумови законодавчого врегулювання організації негласної роботи й оперативно-розшукової діяльності в Україні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (15). С. 115–128.
7. Князєв С.М. Негласна робота як фундаментальна категорія теорії оперативно-розшукової діяльності та кримінального процесу. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2 (18). С. 72–78.
8. Негласні слідчі (розшукові) дії: навчальний посібник / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 472 с.
9. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.
10. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князева, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.
11. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова.

К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

12. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Формальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

13. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

14. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

15. Притула А.М., Халимон С.І., Митрофанов І.І. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : науково-практичний коментар / за заг. ред. доктора юрид. наук, професора А. М. Притули. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 236 с.

16. Про оперативно-розшукову діяльність : наук.-практ. комент. Закону України 6-те вид., випр., доповн. / І.В. Сервецький, А.М. Кислий, С.М. Князєв, В.А. Мазійчук та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 692 с.

17. Туз О.С., Тищук В.В. Сутність оперативно-розшукової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія Право*. Вип. 87, ч. 4. 2025. С. 146–151.

Тема № 2.

Система та повноваження суб'єктів негласної роботи правоохоронних органів в Україні

1. Система державних органів, які здійснюють негласну роботу та їх компетенція.

2. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національної поліції України, їх система, структура, функції, права та обов'язки. Компетенція працівників оперативних підрозділів органів Національної поліції.

3. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби безпеки України, їх система, структура та функції.

4. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань, їх система, структура та функції.

5. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України, їх система, структура та функції.

6. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національного антикорупційного бюро України, їх система, структура та функції.

7. Загальна характеристика оперативних підрозділів Управління

державної охорони, їх система, структура та функції.

8. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державної прикордонної служби України, їх система, структура та функції.

9. Загальна характеристика оперативних підрозділів Бюро економічної безпеки, їх система, структура та функції.

10. Загальна характеристика оперативних підрозділів розвідувального органу Міністерства оборони України, їх система, структура та функції.

11. Загальна характеристика оперативних підрозділів органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України.

Рекомендації для здобувачів вищої освіти

Здійснюючи підготовку до практичного заняття за вказаною темою, необхідно проаналізувати систему державних органів, які здійснюють негласну роботу та їх компетенцію.

Необхідно визначити, що відповідно до чинного законодавства (ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»), в Україні підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність є оперативні підрозділи:

- Національної поліції України (підрозділи кримінальної та спеціальної поліції),
- Служби безпеки України (оперативні підрозділи Центрального управління, регіональних органів та органів військової контррозвідки),
- Державного бюро розслідувань (оперативні підрозділи оперативно-технічні, підрозділи внутрішнього контролю, підрозділи забезпечення особистої безпеки),
- Служби зовнішньої розвідки України (підрозділи агентурної розвідки, оперативно-технічні підрозділи, підрозділи власної безпеки),
- Національного антикорупційного бюро України (підрозділи детективів, оперативно-технічні підрозділи, підрозділи внутрішнього контролю),
- Управління державної охорони (підрозділи оперативного забезпечення охорони виключно з метою забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона),
- Державної прикордонної служби України (розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону (агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки), підрозділи забезпечення внутрішньої безпеки та власної безпеки, підрозділи оперативного документування, оперативно-розшукові та оперативно-технічні підрозділи),
- органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України,

- розвідувального органу Міністерства оборони України (оперативні підрозділи, оперативно-технічні, підрозділи власної безпеки),
- Бюро економічної безпеки (підрозділи детективів, оперативно-технічні підрозділи).

Доречним є засвоєння наявної заборони щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності підрозділами інших міністерств, відомств, громадськими, приватними організаціями та особами.

Необхідним є здійснення аналізу загальної характеристики оперативних підрозділів Національної поліції України, їх системи, структури, функцій, прав та обов'язків, а також компетенції працівників оперативних підрозділів Національної поліції України.

Крім цього, ретельно слід розкрити характеристику оперативних підрозділів Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Служби зовнішньої розвідки України, Національного антикорупційного бюро України, Управління державної охорони, Державної прикордонної служби України, Бюро економічної безпеки, розвідувального органу Міністерства оборони України, а також органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України.

Під час підготовки до заняття обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами.

Форми і методи роботи на практичних заняттях

Проведення опитування здобувачів вищої освіти з метою виявлення ступеня оволодіння ними необхідними теоретичними положеннями, вирішення тестових завдань та/або практичних задач, підготування окремих зразків документів, вирішення аналітичних завдань. Можливим є ініціативне підготування здобувачами вищої освіти реферативних повідомлень з окремих аспектів теми, презентацій тощо. Тематика реферативних повідомлень та презентацій обговорюються з викладачем в межах конкретної теми навчальної дисципліни (орієнтовний перелік тем наданий у методичних рекомендаціях).

Практичні завдання

Здійснення здобувачами вищої освіти аналітичного опрацювання нормативно-правових актів, що регламентують діяльність окремих правоохоронних органів – суб'єктів негласної роботи в Україні. За результатами аналітичного опрацювання здобувачі складають порівняльну таблицю.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативно-правові акти

1. Про Бюро економічної безпеки : закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150->

20/print

2. Про Державне бюро розслідувань : закон України від 12 листопада 2015р. №794-VIII [Електронний ресурс].URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19/print>

3. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12/print>

4. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15/print>

5. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : закон України від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98/print>

6. Про Державну прикордонну службу: закон України від 3 квітня 2003 р. № 661 [Електронний ресурс].URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15/print>

7. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23.12.1993 № 3782-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12/print>

8. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26.12.2002 р. № 373-IV. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15/print>

9. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014 № 1698-VII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/print>

10. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

11. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>

13. Про розвідку : Закон України від 17.09.2020 р. № 912-IX. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20/print>

14. Про Службу безпеки України: закон України від 25 березня 1992 р. №2229 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12/print>

15. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 01.12.2005 р. № 3160-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15/print>

Основні джерела

1. Албул С.В. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: проблемні питання правового забезпечення. *Актуальні питання правового забезпечення у сучасних умовах*: збірник тез доповідей Всеукраїнського науково-практичного семінару (Харків, 26 листопада 2021 р., Національна академія Національної гвардії України). Харків: НА НГУ, 2021. С. 4–5.
2. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>
3. Албул С.В. Організаційно-правові засади функціонування розвідки в Україні: теоретичні аспекти. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 5–9.
4. Албул С.В. Правові засади контррозвідувальної діяльності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 2. С. 3–7.
5. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference (January 20-22, 2025, Munich, Germany)*. Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.
6. Албул С.В., Корнієнко М.В. Конфіденційне співробітництво у протидії злочинності: досвід правового регулювання в Україні та країнах Європейського союзу. *The European dimension of modern legal science: scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. С. 1–25.
7. Аркуша Л.І. Права та обов'язки суб'єктів оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Забезпечення державної безпеки в умовах воєнного стану*: збірник тез І міжнародної науково-практичної онлайн конференції (Україна, м. Луцьк, 27 травня 2022 року), укладач Батюк О.В. Луцьк.: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 3–6.
8. Гордієнко С.Г. Основи агентурно-оперативної діяльності спецслужб України: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 776 с.
9. Державне бюро розслідувань. Історія створення, основні завдання та компетенція, особливості діяльності під час воєнного стану, нормативно-правова основа діяльності / укл.: Коропатнік І.М., Микитюк М.А., Павлюк О.О., Петков С.В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 352 с.
10. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.
11. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князєва, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ

«МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.

12. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

13. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Форнальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

14. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

15. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

16. Притула А.М., Халимон С.І., Митрофанов І.І. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : науково-практичний коментар / за заг. ред. доктора юрид. наук, професора А. М. Притули. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 236 с.

17. Про оперативно-розшукову діяльність : наук.-практ. комент. Закону України 6-те вид., випр., доповн. / І.В. Сервецький, А.М. Кислий, С.М. Князєв, В.А. Мазійчук та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 692 с.

18. Цехан Д.М. Основні напрями реалізації пошукової роботи оперативними підрозділами місць позбавлення волі. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття* (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 549–553.

19. Tsekhan D. Yehorov S., Shchurat T., Polyakov Y., Operational and investigative activities in places of imprisonment: new realities. *Amazonia Investiga*. 2021. 10 (40). P. 201–211.

Тема 3.

Організаційні засади функціонування суб'єктів негласної роботи правоохоронних органів в Україні

1. Поняття та основні елементи організації оперативного обслуговування.
2. Принципи оперативного обслуговування.
3. Поняття оперативної обстановки. Вивчення, аналіз та оцінка

оперативної обстановки як елемент організації негласної роботи правоохоронних органів.

4. Планування негласної роботи. Поняття та види планів.

5. Контроль та нагляд за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

Рекомендації для здобувачів вищої освіти

Здійснюючи підготовку до практичного заняття за вказаною темою, необхідно усвідомлювати, що оперативне обслуговування в оперативно-розшуковій діяльності – це організація безперервної негласної роботи на закріпленій території, об'єктах, серед криміногенних категорій осіб з метою виконання завдань ОРД.

Оперативне обслуговування, як форма організації діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів, здійснюється за зональним (територіальним), лінійним, об'єктовим та/або змішаним принципами.

Оперативна обстановка – це реально існуючий на даний момент стан подій на території (об'єкті) обслуговування; умови, в яких належить діяти працівнику оперативного підрозділу, його можливості вжити необхідних заходів. Вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки як елемент організації негласної роботи правоохоронних органів – процес, пов'язаний з отриманням, накопиченням, аналізом інформації з різних джерел; моделюванням та прогнозуванням.

Важливою складовою організації негласної роботи правоохоронних органів є планування. Організація негласної роботи неможлива без визначення цілей і засобів її досягнення, без планування, здійснюваного в різноманітних формах.

Планування – це процес вибору цілей і рішень, необхідних для їх досягнення, це заздалегідь прийняте рішення про те, хто, що, коли і як буде робити; це процес підготовки на перспективу рішення про те, що, ким, як і коли повинно бути виконано. Слід відрізняти планування від плану.

План – це управлінське рішення, що являє собою сукупність взаємозалежних окремих рішень у вигляді конкретних заходів із визначенням черговості їх здійснення, відповідальних виконавців, термінів виконання намічених заходів, способів контролю за виконанням заходів і плану в цілому.

Планування загалом забезпечує організованість у діяльності органів, оперативних підрозділів правоохоронних органів, взаємодію між різними підрозділами, зосередженість зусиль на вирішенні головних завдань, підвищує відповідальність виконавців і полегшує контроль.

Під час підготовки до питання щодо контролю та нагляду за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами, доречним є зосередження уваги на:

- прокурорському нагляду за дотриманням законів під час здійснення

негласної роботи;

- відомчому контролю за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи;
- судовому контролю за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи.

Під час підготовки до заняття обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами.

Форми і методи роботи на практичних заняттях

Проведення опитування здобувачів вищої освіти з метою виявлення ступеня оволодіння ними необхідними теоретичними положеннями, вирішення тестових завдань та/або практичних задач, підготування окремих зразків документів, вирішення аналітичних завдань. Можливим є ініціативне підготування здобувачами вищої освіти реферативних повідомлень з окремих аспектів теми, презентацій тощо. Тематика реферативних повідомлень та презентацій обговорюються з викладачем в межах конкретної теми навчальної дисципліни (орієнтовний перелік тем наданий у методичних рекомендаціях).

Практичні завдання

Підготування здобувачами вищої освіти зразків службових документів (планів, аналітичних довідок тощо) за ситуаціями, наданими викладачем.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативно-правові акти

1. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. К.: МВС України, 2012. 42 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/print>

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. К., 2012. 84 с.

3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

4. Про організацію нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність: наказ Офісу Генерального прокурора від 08.09.2023 р. № 253 [Електронний ресурс]. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0253905-23/print>

5. Про прокуратуру : закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/print>

Основні джерела

1. Албул С.В. Обмін інформацією між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності*: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 лютого 2021 р.). Національна Академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького; НДІ вивчення проблем злочинності ім. Академіка В.В. Сташиса; НАПрН України. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. С. 587–589.

2. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>

3. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects*: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference (January 20-22, 2025, Munich, Germany). Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.

4. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.

5. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князева, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.

6. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

7. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Формальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

8. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

9. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод.

посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

10. Про оперативно-розшукову діяльність : наук.-практ. комент. Закону України 6-те вид., випр., доповн. / І.В. Сервецький, А.М. Кислий, С.М. Князев, В.А. Мазійчук та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 692 с.

Тема № 4.

Інформаційно-аналітичне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів в Україні

1. Оперативно-розшукова інформація: вихідні положення та пізнавальне значення.
2. Джерела оперативно-розшукової інформації.
3. Вимоги, що висуваються до оперативно-розшукової інформації.
4. Поняття та завдання інформаційно-аналітичного забезпечення негласної роботи правоохоронних органів.
5. Поняття та види оперативних обліків.
6. Використання автоматизованих інформаційно-пошукових систем в негласній роботі правоохоронних органів України.

Рекомендації для здобувачів вищої освіти

Під час підготовки за темою необхідно зазначити, що інформаційно-аналітичне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів – це передбачена законодавством України система запроваджених заходів, спрямованих на збір, узагальнення, аналіз, зберігання та використання інформації, у тому числі обмеженого доступу, що має значення для вирішення завдань цієї діяльності в інтересах досудового слідства, безпеки громадян, суспільства і держави.

Слід розкрити поняття оперативно-розшукової інформації та вказати, що є джерелами оперативно-розшукової інформації?

Необхідно проаналізувати за якими критеріями класифікується оперативно-розшукова інформація, а також які основні вимоги висуваються до оперативно-розшукової інформації?

Крім цього необхідно охарактеризувати, що таке оперативні обліки та надайте загальну характеристику єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України.

Окремо слід зупинитися на загальній характеристиці автоматизованих інформаційно-пошукових систем, які використовуються в негласній роботі правоохоронних органів України.

Під час підготовки до заняття обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами.

Форми і методи роботи на практичних заняттях

Проведення опитування здобувачів вищої освіти з метою виявлення ступеня оволодіння ними необхідними теоретичними положеннями, вирішення тестових завдань та/або практичних задач, підготування окремих зразків документів, вирішення аналітичних завдань. Можливим є ініціативне підготування здобувачами вищої освіти реферативних повідомлень з окремих аспектів теми, презентацій тощо. Тематика реферативних повідомлень та презентацій обговорюються з викладачем в межах конкретної теми навчальної дисципліни (орієнтовний перелік тем надано у методичних рекомендаціях).

Практичні завдання

Підготування здобувачами вищої освіти зразків службових документів (запитів на отримання інформації тощо) за ситуаціями, наданими викладачем.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативно-правові акти

1. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. К., 2012. 84 с.

2. Про затвердження Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ МВС України від 03.08.2017 № 676 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17#Text>

3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

Основні джерела

1. Албул С.В. Обмін інформацією між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності*: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 лютого 2021 р.). Національна Академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького; НДІ вивчення проблем злочинності ім. Академіка В.В. Сташиса; НАПрН України. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. С. 587–589.

2. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми*

юриспруденції : колективна монографія. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>

3. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference (January 20-22, 2025, Munich, Germany)*. Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.

4. Аркуша Л.І. Права та обов'язки суб'єктів оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Забезпечення державної безпеки в умовах воєнного стану: збірник тез I міжнародної науково-практичної онлайн конференції (Україна, м. Луцьк, 27 травня 2022 року)*, укладач Батюк О.В. Луцьк.: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 3–6.

5. Мовчан А.В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції України: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. – 244 с.

6. Негласні слідчі (розшукові) дії: навчальний посібник / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 472 с.

7. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.

8. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князева, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.

9. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

10. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Форнальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

11. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

12. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

Тема № 5.

Взаємодія правоохоронних органів під час здійснення негласної роботи

1. Поняття, сутність, завдання та принципи взаємодії під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів. Внутрішня та зовнішня взаємодія під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів.
2. Організація взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них.
3. Організація взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування.
4. Створення СОГ для досудового розслідування кримінальних правопорушень. Організація роботи СОГ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.
5. Виконання працівниками оперативного підрозділу органу, підрозділу поліції доручень слідчих (дізнавачів) про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.
6. Організація взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.
7. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи.
8. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.
9. Особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності.
10. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій.
11. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами.
12. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів).
13. Організація взаємодії на стадії судового розгляду кримінальних проваджень.

Рекомендації для здобувачів вищої освіти

Здійснюючи підготовку до практичного заняття за вказаною темою,

обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами. Слід проаналізувати та з'ясувати поняття, сутність, завдання та принципи взаємодії під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів.

Окремо слід проаналізувати питання щодо внутрішньої та зовнішньої взаємодія оперативних підрозділів у протидії злочинності, а також проблемних аспектів взаємодії та координації діяльності суб'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Аналізуючи питання щодо поняття та сутності взаємодії під час здійснення негласної роботи, необхідно звернутися до положень Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, яка затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 року № 575 та з'ясувати особливості:

- організації взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них;
- організації взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування;
- створення СОГ для досудового розслідування кримінальних правопорушень, а також організації роботи СОГ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень;
- виконання працівниками оперативного підрозділу органу, підрозділу поліції доручень слідчих (дізнавачів) про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій;
- організації взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження;
- організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи;
- організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;
- взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності;
- організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій;
- організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поведіння зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами;

- організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів);
- організація взаємодії на стадії судового розгляду кримінальних проваджень.

Під час підготовки до заняття обов'язковим є ознайомлення з положеннями чинного законодавства та теоретичними джерелами.

Форми і методи роботи на практичних заняттях

Проведення опитування здобувачів вищої освіти з метою виявлення ступеня оволодіння ними необхідними теоретичними положеннями, вирішення тестових завдань та/або практичних задач, підготування окремих зразків документів, вирішення аналітичних завдань. Можливим є ініціативне підготування здобувачами вищої освіти реферативних повідомлень з окремих аспектів теми, презентацій тощо. Тематика реферативних повідомлень та презентацій обговорюються з викладачем в межах конкретної теми навчальної дисципліни (орієнтовний перелік тем міститься у методичних рекомендаціях).

Практичні завдання

Вирішення практичних задач, ситуаційних завдань. Практичні задачі, ситуаційні завдання, які обговорюються під час заняття, надаються викладачем. Такі ситуації можуть бути взяті з власного досвіду роботи викладача у практичних підрозділах правоохоронних органів України.

Список рекомендованих джерел до теми

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print>
2. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. К.: МВС України, 2012. 42 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/print>
3. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. К., 2012. 84 с.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від

18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

Основні джерела

1. Албул С.В. Обмін інформацією між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності*: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 лютого 2021 р.). Національна Академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького; НДІ вивчення проблем злочинності ім. Академіка В.В. Сташиса; НАПрН України. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. С. 587–589.

2. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Torun : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>

3. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference (January 20-22, 2025, Munich, Germany)*. Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.

4. Аркуша Л.І. Права та обов'язки суб'єктів оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Забезпечення державної безпеки в умовах воєнного стану*: збірник тез I міжнародної науково-практичної онлайн конференції (Україна, м. Луцьк, 27 травня 2022 року), укладач Батюк О.В. Луцьк.: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 3–6.

5. Негласні слідчі (розшукові) дії: навчальний посібник / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 472 с.

6. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.

7. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князева, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.

8. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

9. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний

посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Формальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

10. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

11. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

12. Притула А.М., Халимон С.І., Митрофанов І.І. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : науково-практичний коментар / за заг. ред. доктора юрид. наук, професора А. М. Притули. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 236 с.

13. Про оперативно-розшукову діяльність : наук.-практ. комент. Закону України 6-те вид., випр., доповн. / І.В. Сервецький, А.М. Кислий, С.М. Князев, В.А. Мазійчук та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 692 с.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Поняття та завдання негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
2. Принципи негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
3. Підстави для здійснення негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
4. Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії: загальна характеристика.
5. Використання матеріалів негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
6. Система державних органів, які здійснюють негласну роботу та їх компетенція.
7. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національної поліції України, їх система, структура, функції, права та обов'язки. Компетенція працівників оперативних підрозділів органів Національної поліції.
8. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби безпеки України, їх система, структура та функції.
9. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань, їх система, структура та функції.
10. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України, їх система, структура та функції.
11. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національного антикорупційного бюро України, їх система, структура та функції.
12. Загальна характеристика оперативних підрозділів Управління державної охорони, їх система, структура та функції.
13. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державної прикордонної служби України, їх система, структура та функції.
14. Загальна характеристика оперативних підрозділів Бюро економічної безпеки, їх система, структура та функції.
15. Загальна характеристика оперативних підрозділів розвідувального органу Міністерства оборони України, їх система, структура та функції.
16. Загальна характеристика оперативних підрозділів органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України.
17. Поняття та основні елементи організації оперативного обслуговування.
18. Принципи оперативного обслуговування.
19. Поняття оперативної обстановки. Вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки як елемент організації негласної роботи правоохоронних органів.
20. Планування негласної роботи. Поняття та види планів.

21. Контроль та нагляд за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

22. Поняття та завдання інформаційно-аналітичного забезпечення негласної роботи правоохоронних органів.

23. Оперативно-розшукова інформація: вихідні положення та пізнавальне значення.

24. Джерела оперативно-розшукової інформації.

25. Вимоги, що висуваються до оперативно-розшукової інформації.

26. Поняття та види оперативних обліків.

27. Використання автоматизованих інформаційно-пошукових систем в негласній роботі правоохоронних органів України.

28. Поняття, сутність, завдання та принципи взаємодії під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів. Внутрішня та зовнішня взаємодія під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів.

29. Організація взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них.

30. Організація взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування.

31. Створення СОГ для досудового розслідування кримінальних правопорушень. Організація роботи СОГ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

32. Виконання працівниками оперативного підрозділу органу, підрозділу поліції доручень слідчих (дізнавачів) про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

33. Організація взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.

34. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи.

35. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

36. Особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності.

37. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій.

38. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами.

39. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів).

40. Організація взаємодії на стадії судового розгляду кримінальних проваджень

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Негласна робота правоохоронних органів це:

- 1) процес здійснення досудового розслідування;
- 2) вид діяльності правоохоронних органів, яка спрямована на запобігання адміністративним правопорушенням;
- 3) комплексний вид діяльності уповноважених осіб (підрозділів), що здійснюється в межах норм законодавства України приховано він інших та спрямована на недопущення, виявлення та припинення протиправних дій, охорону інтересів суспільства і держави, прав та свобод людини, забезпечення громадської безпеки та публічного порядку;
- 4) пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена законодавством України.

2. Негласна робота реалізується шляхом:

- 1) процесуального оформлення матеріалів досудового розслідування кримінальних проваджень та направлення їх до суду;
- 2) прокурорського нагляду за дотриманням законів у сфері оперативно-розшукової діяльності;
- 3) проведення гласних запобіжних заходів з метою недопущення вчинення кримінальних правопорушень;
- 4) негласного співробітництва з громадянами, особами без громадянства, іноземцями, проведення гласних і негласних пошукових заходів, взаємодії з іншими суб'єктами оперативно-розшукової діяльності, використання спеціальних технічних, заздалегідь ідентифікованих (помічених) та несправжніх (імітаційних) засобів, а також у ході виконання доручень слідчого, прокурора на проведення НСРД.

3. До завдань негласної роботи правоохоронних органів належить:

- 1) розкриття злочинів;
- 2) проведення слідчих, процесуальних дій;
- 3) пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України;
- 4) пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена законодавством України.

4. Які з вказаних принципів негласної роботи є загальними (закріпленими в законодавстві)?:

- 1) законність, повага й дотримання прав і свобод людини при проведенні ОРД;
- 2) верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини;
- 3) маскуванню;
- 4) сукупність гласних і негласних методів.

5. До оперативно-розшукових заходів, проведення яких не потребує отримання дозволу, не відноситься?:

- 1) опитування осіб;
- 2) візуальне спостереження за особою;
- 3) отримання довідково-аналітичної інформації;
- 4) особистий пошук.

6. До оперативно-розшукових заходів, які здійснюються за рішенням керівника оперативного підрозділу, не відноситься?:

- 1) виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації;
- 2) візуальне спостереження за місцем або річчю;
- 3) організація перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств;
- 4) поліграфне опитування.

7. До оперативно-розшукових заходів, які здійснюються за рішенням прокурора, не відноситься?:

- 1) оперативна закупка;
- 2) контрольоване вчинення відповідних діянь;
- 3) відеоконтроль особи;
- 4) контрольована поставка.

8. До оперативно-розшукових заходів, які здійснюються на підставі ухвали слідчого судді, не відноситься?:

- 1) інформаційно-аналітичне прогнозування;
- 2) зняття інформації з електронних комунікаційних мереж;
- 3) обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи;
- 4) аудіоконтроль особи.

9. Який з вказаних принципів відноситься до категорії спеціальних (галузових) принципів негласної роботи?:

- 1) верховенства права;
- 2) дотримання прав і свобод громадян;

- 3) конспірації;
- 4) законності.

10. Вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій закріплено в?:

- 1) Кримінальному кодексі України;
- 2) Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність»;
- 3) Кримінальному процесуальному кодексі України;
- 4) Законі України «Про розвідку».

11. Який з вказаних державних органів не має права здійснювати негласну роботу?:

- 1) Національна поліція України;
- 2) Державне бюро розслідувань;
- 3) Військової служби правопорядку у Збройних Силах України;
- 4) Служба безпеки України.

12. До оперативних підрозділів Національної поліції не відноситься?:

- 1) підрозділи стратегічних розслідувань;
- 2) підрозділи патрульної поліції;
- 3) підрозділи міграційної поліції;
- 4) підрозділи карного розшуку.

13. До оперативних обліків належать:

- 1) оперативно-розшукові, оперативно-профілактичні та оперативно-довідкові;
- 2) оперативно-розшукові, оперативно-контрольні та оперативно-прогностичні;
- 3) технічні та біологічні;
- 4) оперативно-розшукові, оперативно-запобіжні та оперативно-судові.

14. Оперативно-розшукова інформація – це:

- 1) фактичні дані, що мають безпосереднє або потенційне значення для виконання стратегічних, тактичних і організаційних завдань оперативно-розшукової діяльності, одержувані оперативними підрозділами гласними і негласними методами з різноманітних джерел або ж отримані під час аналітичного опрацювання первинних даних;
- 2) будь-які відомості, якими володіють працівники оперативних підрозділів;
- 3) відомості, які містяться у службовій документації оперативного підрозділу;
- 4) сукупність відомостей щодо намірів оперативного підрозділу.

15. Інформаційно-аналітичне забезпечення негласної роботи правоохоронних органів – це:

- 1) передбачена законодавством України система заходів, спрямованих на використання інформації, що має значення для вирішення завдань ОРД в інтересах досудового слідства;
- 2) діяльність працівників оперативних підрозділів, що спрямована на отримання первинної інформації про кримінальні правопорушення;
- 3) контрольна діяльність керівників оперативних підрозділів щодо перевірки отриманої інформації;
- 4) передбачена законодавством України система запроваджених заходів, спрямованих на збір, узагальнення, аналіз, зберігання та використання інформації, у тому числі обмеженого доступу, що має значення для вирішення завдань цієї діяльності в інтересах досудового слідства, безпеки громадян, суспільства і держави.

16. Що з переліченого не відноситься до мети інформаційно-аналітичного забезпечення негласної роботи?:

- 1) підвищення ефективності протидії злочинності;
- 2) створення умов для оперативної обізнаності працівників, які безпосередньо займаються профілактикою та виявленням злочинів;
- 3) отримання відомостей для оперативного реагування на заяви та повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення, інші події, у яких убачаються їх ознаки;
- 4) накопичення персональних даних громадян для подальшого вільного розповсюдження.

17. Планування – це:

- 1) результат роботи за оперативно-розшуковими справами;
- 2) процес вибору рішень, необхідних для досягнення визначених цілей, це заздалегідь прийняте рішення про те, хто, що, коли і як буде робити;
- 3) узгодження службової документації з керівництвом оперативного підрозділу;
- 4) передбачення можливого результату здійснення оперативно-розшукових заходів.

18. Автоматизована інформаційна система – це:

- 1) будь-яка комп'ютерна техніка, що використовується для вирішення завдань негласної роботи;
- 2) сукупність обладнання, яке призначено для зберігання інформації;
- 3) взаємопов'язана сукупність даних, обладнання, програмних засобів, персоналу, стандартних процедур, які призначені для збору, обробки, розподілу,

зберігання, представлення інформації відповідно до вимог, які впливають з цілей організації;

4) спеціалізована система зв'язку, яка функціонує в правоохоронних органах України.

19. За характером зв'язків суб'єктів взаємодія може бути:

- 1) внутрішньою та позасистемною;
- 2) ідентичною та неідентичною;
- 3) очною та заочною;
- 4) внутрішньою та зовнішньою.

20. Взаємодія в негласній роботі – це:

1) ініціативне направлення матеріалів оперативно-розшукових справ до суміжних органів і підрозділів правоохоронних органів;

2) нормативно врегульована діяльність щодо здійснення кримінального провадження;

3) нормативно врегульована, узгоджена за метою, завданнями, місцем і часом спільна діяльність оперативних підрозділів з іншими суб'єктами, яка на підставах комплексного використання можливостей, сил, засобів і заходів забезпечує реалізацію завдань негласної роботи;

4) узгоджена за метою, завданнями, місцем і часом діяльність підрозділів правоохоронних органів з виявлення кримінальних правопорушень.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
2. Завдання негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
3. Принципи негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
4. Загальні принципи негласної роботи правоохоронних органів.
5. Спеціальні принципи негласної роботи правоохоронних органів.
6. Підстави для здійснення негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
7. Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії: загальна характеристика.
8. Використання матеріалів негласної роботи правоохоронних органів в Україні.
9. Система державних органів, які здійснюють негласну роботу та їх компетенція.
10. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національної поліції України, їх система, структура, функції, права та обов'язки. Компетенція працівників оперативних підрозділів органів Національної поліції.
11. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби безпеки України, їх система, структура та функції.
12. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань, їх система, структура та функції.
13. Загальна характеристика оперативних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України, їх система, структура та функції.
14. Загальна характеристика оперативних підрозділів Національного антикорупційного бюро України, їх система, структура та функції.
15. Загальна характеристика оперативних підрозділів Управління державної охорони, їх система, структура та функції.
16. Загальна характеристика оперативних підрозділів Державної прикордонної служби України, їх система, структура та функції.
17. Загальна характеристика оперативних підрозділів Бюро економічної безпеки, їх система, структура та функції.
18. Загальна характеристика оперативних підрозділів розвідувального органу Міністерства оборони України, їх система, структура та функції.
19. Загальна характеристика оперативних підрозділів органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України.
20. Поняття та основні елементи організації оперативного обслуговування.
21. Принципи оперативного обслуговування.
22. Поняття оперативної обстановки. Вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки як елемент організації негласної роботи

правоохоронних органів.

23. Планування негласної роботи правоохоронних органів.

24. Поняття та види планів. Типова структура плану в діяльності правоохоронних органів.

25. Контроль та нагляд за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

26. Відомчий контроль за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

27. Документальна та безпосередня форми відомчого контролю за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

28. Судовий контроль за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

29. Прокурорський нагляд за дотриманням законів під час здійснення негласної роботи правоохоронними органами.

30. Умови і порядок доступу працівників прокуратури до матеріалів негласної роботи правоохоронних органів України, які містять відомості, що становлять державну таємницю.

31. Оперативно-розшукова інформація: вихідні положення та пізнавальне значення.

32. Поняття та завдання інформаційно-аналітичного забезпечення негласної роботи правоохоронних органів.

33. Джерела оперативно-розшукової інформації.

34. Вимоги, що висуваються до оперативно-розшукової інформації.

35. Поняття та види оперативних обліків.

36. Автоматизовані інформаційно-пошукові системи: поняття, принципи функціонування та їх місце у системі інформаційно-аналітичного забезпечення негласної роботи правоохоронних органів.

37. Поняття, сутність, завдання та принципи взаємодії під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів. Внутрішня та зовнішня взаємодія під час здійснення негласної роботи правоохоронних органів.

38. Організація взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них.

39. Організація взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування.

40. Створення СОГ для досудового розслідування кримінальних правопорушень.

41. Організація роботи СОГ під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

42. Виконання працівниками оперативного підрозділу органу, підрозділу поліції доручень слідчих (дізнавачів) про проведення

слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

43. Організація взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.

44. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи.

45. Особливості організації взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

46. Особливості взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності.

47. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій.

48. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами.

49. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів).

50. Організація взаємодії на стадії судового розгляду кримінальних проваджень

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print>
3. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. К.: МВС України, 2012. 42 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/print>
4. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. К., 2012. 84 с.
5. План заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 року № 792-р (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2025 р. № 272) [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.lt/kgyytz>
6. Про Бюро економічної безпеки : закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20/print>
7. Про Державне бюро розслідувань : закон України від 12 листопада 2015р. №794-VIII [Електронний ресурс].URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19/print>
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12/print>
9. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15/print>
10. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : закон України від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98/print>
11. Про Державну прикордонну службу: закон України від 3 квітня 2003 р. № 661 [Електронний ресурс].URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661->

15/print

12. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23.12.1993 № 3782-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12/print>

13. Про затвердження Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ МВС України від 03.08.2017 № 676 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17#Text>

14. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26.12.2002 р. № 373-IV. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15/print>

15. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014 № 1698-VII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18/print>

16. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

17. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

18. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>

19. Про організацію нагляду за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність: наказ Офісу Генерального прокурора від 08.09.2023 р. № 253 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0253905-23/print>

20. Про прокуратуру : закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/print>

21. Про розвідку : Закон України від 17.09.2020 р. № 912-IX. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20/print>

22. Про Службу безпеки України: закон України від 25 березня 1992 р. №2229 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12/print>

23. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 01.12.2005 р. № 3160-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15/print>

Основні джерела

1. Албул С.В. Напрями вдосконалення правового регулювання використання конфіденційного співробітництва у протидії злочинності в Україні. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної*

правової держави: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Одеса, 31 жовтня 2022 р.) Одеса: ОДУВС, 2022. С. 5–8.

2. Албул С.В. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: проблемні питання правового забезпечення. *Актуальні питання правового забезпечення у сучасних умовах*: збірник тез доповідей Всеукраїнського науково-практичного семінару (Харків, 26 листопада 2021 р., Національна академія Національної гвардії України). Харків: НА НГУ, 2021. С. 4–5.

3. Албул С.В. Обмін інформацією між суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності*: тези IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 лютого 2021 р.). Національна Академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького; НДІ вивчення проблем злочинності ім. Академіка В.В. Сташиса; НАПрН України. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. С. 587–589.

4. Албул С.В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>

5. Албул С.В. Організаційно-правові засади функціонування розвідки в Україні: теоретичні аспекти. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 5–9.

6. Албул С.В. Правові засади контррозвідувальної діяльності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 2. С. 3–7.

7. Албул С.В. Праксеологічні аспекти оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Scientific research: modern challenges and future prospects: Proceedings of the 6th International scientific and practical conference* (January 20-22, 2025, Munich, Germany). Munich, Germany: MDPC Publishing, 2025. Pp. 609–612.

8. Албул С.В. Принципи оперативно-розшукової діяльності: посібник. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 60 с.

9. Албул С.В., Корнієнко М.В. Конфіденційне співробітництво у протидії злочинності: досвід правового регулювання в Україні та країнах Європейського союзу. *The European dimension of modern legal science: scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. С. 1–25.

10. Аркуша Л.І. Права та обов'язки суб'єктів оперативно-розшукової діяльності в умовах воєнного стану в Україні. *Забезпечення державної безпеки в умовах воєнного стану*: збірник тез I міжнародної науково-практичної онлайн конференції (Україна, м. Луцьк, 27 травня 2022 року), укладач Батюк О.В. Луцьк.: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 3–6.

11. Головка М.Б. Особливості співвідношення оперативно-розшукових

заходів та негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 290–293.

12. Гордієнко С.Г. Основи агентурно-оперативної діяльності спецслужб України: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 776 с.

13. Державне бюро розслідувань. Історія створення, основні завдання та компетенція, особливості діяльності під час воєнного стану, нормативно-правова основа діяльності / укл.: Коропатнік І.М., Микитюк М.А., Павлюк О.О., Петков С.В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 352 с.

14. Князєв С.М. Історично-правові передумови законодавчого врегулювання організації негласної роботи й оперативно-розшукової діяльності в Україні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (15). С. 115–128.

15. Князєв С.М. Негласна робота як фундаментальна категорія теорії оперативно-розшукової діяльності та кримінального процесу. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2 (18). С. 72–78.

16. Князєв С.М. Правова регламентація негласної роботи й оперативно-розшукової діяльності згідно з міжнародними договорами України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 34–46.

17. Мовчан А.В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції України: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. – 244 с.

18. Негласні слідчі (розшукові) дії: навчальний посібник / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 472 с.

19. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С.В. Албул, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, Т.Г. Щурат; за заг. ред. проф. С.В. Албула. – Одеса : ОДУВС, 2023. – 375 с.

20. Оперативно-розшукова діяльність : посібник / В.І. Божик та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого, С.М. Князева, С.С. Чернявського; НАВС, ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Київ : Вид-во «Людмила», 2021. 240 с.

21. Основи оперативно-розшукової діяльності: курс лекцій / С.В. Албул, С.А. Дроботов, Г.І. Масяйкін, Д.М. Павлов; за заг. ред. С.А. Дроботова. К.: Інститут УДО України Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2022. 200 с.

22. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні: навчальний посібник / С.В. Албул, В.В. Аброськін, С.О. Єгоров, Є.В. Поляков, І.Л. Форнальчук, Т.Г. Щурат; За заг. ред. В.В. Аброськіна. Одеса : ОДУВС, 2020. 290 с.

23. Пекарський С.П. Основи оперативно-розшукової діяльності підрозділів кримінальної поліції: навчальний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2022. – 186 с.

24. Подобний О.О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/16138>

25. Притула А.М., Халимон С.І., Митрофанов І.І. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : науково-практичний коментар / за заг. ред. доктора юрид. наук, професора А. М. Притули. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 236 с.

26. Про оперативно-розшукову діяльність : наук.-практ. комент. Закону України 6-те вид., випр., доповн. / І.В. Сервецький, А.М. Кислий, С.М. Князев, В.А. Мазійчук та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 692 с.

27. Туз О.С., Тищук В.В. Сутність оперативно-розшукової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія Право.* Вип. 87, ч. 4. 2025. С. 146–151.

28. Хрідочкін А.В. Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник. Одеса : ВД «Гельветика», 2020. 391 с.

29. Цехан Д.М. Основні напрями реалізації пошукової роботи оперативними підрозділами місць позбавлення волі. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 549–553.

30. Tsekhan D. Yehorov S., Shchurat T., Polyakov Y., Operational and investigative activities in places of imprisonment: new realities. *Amazonia Investiga.* 2021. 10 (40). P. 201–211.

РЕСУРСИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

1. Офіційний веб-сайт Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – Режим доступу: www.scourt.gov.ua
5. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: www.minjust.gov.ua
7. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Національної поліції України. – Режим доступу: <https://npu.gov.ua/>
9. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. – Режим доступу: <https://ssu.gov.ua/>
10. Офіційний веб-сайт Державного бюро розслідувань. – Режим доступу: <https://dbr.gov.ua/>
11. Офіційний веб-сайт Бюро економічної безпеки. – Режим доступу: <https://esbu.gov.ua/>
12. Офіційний веб-сайт Національного антикорупційного бюро України. – Режим доступу: <https://nabu.gov.ua/>
13. Офіційний веб-сайт Служби зовнішньої розвідки України. – Режим доступу: <https://szru.gov.ua/>
14. Офіційний веб-сайт Головного управління розвідки Міністерства оборони України. – Режим доступу: <https://gur.gov.ua/>
15. Офіційний веб-сайт Державної прикордонної служби України. – Режим доступу: <https://dpsu.gov.ua/uk>
16. Офіційний веб-сайт Державної кримінально-виконавчої служби України. – Режим доступу: <https://kvs.gov.ua/>
17. Офіційний веб-сайт Управління державної охорони України. – Режим доступу: <https://do.gov.ua/>
18. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
19. Лабораторія законодавчих ініціатив. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua>
20. Офіційний веб-сайт Європейського Суду з прав людини. – Режим доступу: <https://www.echr.coe.int/>

Навчальне видання

**Албул Сергій Володимирович
Цехан Дмитро Миколайович**

**СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕГЛАСНОЇ
РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

методичні рекомендації для підготовки до практичних занять
(для здобувачів вищої освіти ступеня магістр спеціальності
D8 «Право» / 081 «Право»
на факультеті прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Електронне видання

Підписано до друку 19.11.2025. Формат 60x84/16.
Гарн. «Times New Roman». Друк цифровий. Ум. друк. арк. 2,3.